

**СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
ЛІГА СТУДЕНТІВ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ**

**ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ТА БЕЗПЕКИ СУСПІЛЬСТВА**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 19-20 травня 2016 року)

Суми
Сумський державний університет
2016

завантаженість роботою, відповідальність за комунікації слід покласти саме на прес-секретаря.

Отже, підводячи межу питання соціальних комунікацій в суді можливо виділити такі рекомендації. Перше, що можна зробити – це налагодити роботу спеціального судового прес-центру. Створити та розповсюдити повномасштабну мережу прес-секретарів у судах та забезпечити належну координацію їх діяльності. Зайнятись напрацюванням комунікаційної стратегії судів, налагодити постійну взаємодію з загальнонаціональними та регіональними мас-медіа. Час від часу проводити комунікаційні заходи в судах. Піклуватись про професійне зростання прес-секретарів, а також залучати суспільство до відкритого діалогу та вирішення питань діяльності судової влади.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про захист прав людини і основоположних свобод: Конвенція Ради Європи від 04.11.1950 р. [Електронний ресурс] / Рада Європи. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004
2. The Madrid Principles on the Relationship between the Media and Judicial Independence, established by a group convened by the International Commission of Jurists, its Centre for the Independence of Judges and Lawyers, and the Spanish Committee of UNICEF, March, 1994;
3. The Sunday Times v United Kingdom (Series A No 30), European Court of Human Rights (1979-80) 2 EHRR 245, 26 APRIL 1979 ;
4. Кримінальний кодекс України : Верховна Рада України // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25-26. – Ст. 131;
5. Комунікації судової влади: науково-практичний посібник / М. Логунова, М. Лашкіна, П. Гвоздик, А. Алексєєв. – К. : АДЕФ – Україна, 2011. – 276 с. ;
6. Патраманський І. О., Суди та ЗМІ: балансування на межі законності, [Електронний ресурс] / І. О. Патраманський // «Закон і Бізнес». – 2014 р., 21-27 лютого. - №8 (1150). – с. 4. – Режим доступу: http://zib.com.ua/ua/73230sudi_ta_zmi_balansuvannya_na_mezhi_zakonnosti.html
7. Матеріали круглого столу «Наскільки судова влада відкрита для "п'ятої влади" в Україні?», м. Львів, 1 липня 2015 р. / [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://court.gov.ua/press/pressofficeanons/183690/>

ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ АДВОКАТУРИ Й ДЕРЖАВИ

Савоненко Я.В.

здобувач кафедри АГПФЕБ юридичного факультету

Сумського державного університету

Науковий керівник: Солонар А.В.

к.ю.н, доцент кафедри АГПФЕБ юридичного факультету

Сумського державного університету

Місце адвокатури в суспільстві визначається через взаємодію адвокатури та держави. Перш за все воно обумовлене тим, що з одного боку, адвокат може виступати захисником посадових осіб органів державної влади та органів місцевого самоврядування, представляти їх інтереси в судочинстві, а з іншого боку – адвокатура може виступати й захисником інтересів як окремої людини, так і громадського суспільства.

Двоїста позиція адвокатури в структурі суспільних відносин в силу характеру функцій, покладених на неї суспільством і державою, дозволяє саме їй пов'язувати воєдино інтереси суспільства в державній системі та сприяє встановленню рівноваги між останніми. У зв'язку з чим виникає необхідність дослідження системи взаємодії держави та адвокатури.

Держава знаходиться на етапі формування нового правового обґрунтування діяльності адвокатури, яка за час свого існування отримала велику значимість. Відзначивши в статті 59 Конституції України волю народу, гарантувати кожному право на отримання правової допомоги та прийнявши Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», держава істотно розширила визнання сфери дії адвокатури, у відповідності до європейських стандартів підвищення її авторитету в суспільстві. В Україні тривають дискусії з приводу допустимості втручання держави в діяльність адвокатури, визначення місця адвокатури в суспільстві.

Питання правового статусу інституту адвокатури та його взаємовідносин з органами державної влади в тій чи іншій мірі розглядалися у роботах зарубіжних та вітчизняних науковців. Окремим аспектами цієї проблематики присвячували свої праці: М.Ю. Барщевський, Є.Ю. Бова, О.Д. Бойко, Т.В. Варфоломеева, Є.В. Васьковський, О.П. Галоганов, І.Ю. Гловацький, В.Г. Гончаренко, С.В. Гончаренко, О.С. Деханов, А.В. Козьмініх, А.Г. Кучерена, С.Е. Лібанова, Р.Г. Мельніченко, Н.Ю. Сакара, В.О. Святоцька, О.Д. Святоцький, Л.В. Тацій, О.Г. Яновська та інші вчені.

Адвокатура функціонує в певній системі державних і суспільних механізмів й покликана сприяти захисту правових інтересів громадян насамперед цього суспільства та держави, вона відіграє фундаментальну роль для встановлення та підтримання верховенства права й захисту прав людини. Вона є комплексним проявом як державного, так і суспільного інтересу, оскільки саме через адвокатуру й завдяки їй правова держава реалізує можливість забезпечення своїм громадянам їхніх прав і свобод. Адвокатура – унікальне юридичне явище, єдина організація, яка виконує державну функцію і не є при цьому державним органом. Адвокатура, навпаки, зберігає незалежність від держави. [3, с.431].

Нормативному регулюванню взаємовідносин адвокатури України та держави присвячена стаття 5 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», яка закріплює незалежність адвокатури від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб. Держава створює незалежні умови для діяльності адвокатури й забезпечує дотримання гарантій адвокатської діяльності.

Незалежність адвокатури визначається як стан балансу між інтересами цього інституту й держави. Однак, незважаючи на незалежне становище адвокатури від держави, вона реалізує функції, що мають загальнодержавне значення й відображають публічний інтерес суспільства. Адвокатура є в силу свого історичного місця в суспільстві й державі є правозахисним інститутом, здатним здійснювати, як слушно стверджує С.Е. Ліанова, конституційний громадський нагляд за дотриманням конституційних прав і свобод громадян та організацій у відносинах з чиновниками, що зумовлено насамперед не тільки її самоврядністю, основою на вільному волевиявленні та професіоналізмі членів у галузі знання права, а й економічною незалежністю від держави [4, с.193].

Одним з можливих способів зближення адвокатури й держави є визнання за адвокатурою першочергового права на заміщення вакантних судових посад. Наприклад, у Великобританії суддею може стати практикуючий впродовж довгого часу адвокат, який добився значного успіху у своїй діяльності [5, с. 6].

Якщо розглядати Німеччину, то до адвокатської діяльності допускають лише ту особу, яка відповідно до Закону «Про суддів» є придатною до виконання суддівських обов'язків. Тобто претендент на посаду адвоката прирівнюється до кандидата на високу посаду судді, через що адвокати та судді починають свою правову підготовку разом. Така підготовка проводиться протягом двох років. По декілька місяців стажисти працюють в судах, органах прокуратури, органах місцевого самоврядування, і безпосередньо з адвокатами.

У Законі 1971 року Франції підкреслюється те, що «адвокати є помічниками правосуддя».

Греція у своєму Кодексі 1980 року закріпила, що інститут адвокатури характеризується як «орган правосуддя».

Адвокатура у Латвії є невід'ємною частиною правосуддя і позиція цього органу повинна враховуватися усіма державними установами. Відповідно до Закону Литви «Про адвокатуру» адвокатура є незалежною частиною правової системи держави.

У Болгарії адвокатська діяльність прирівняна до діяльності суддів і до того ж адвокатам надано право ініціювати дисциплінарне переслідування порушників його професійних прав. Він користується рівною повагою з суддями, і взаємодіє з останніми на рівні взаємодії суддів та юрисдикційних, адміністративних та інших органів країни.

Адвокат стоїть на сторожі справедливості й законності, тоді як адвокатура в цілому сприяє реалізації ідеї правової держави.

Виходячи з вищезазначеного, можна дійти висновку, що стандарти кваліфікаційного адвокатського іспиту повинні бути ідентичні стандартам суддівських іспитів. Можливо, спочатку можна було б зберегти двоступеневу форму іспиту для адвоката: спочатку адвокатський іспит, потім – суддівський [5, с.6].

Держава, одержавши в особі адвокатів кваліфікованих суддів, стане більше довіряти цьому інституту громадського суспільства, а адвокатура буде вносити у систему судочинства свої демократичні традиції. У більшості країн світу, де існує розвинута правова система, саме так і відбувається. Фактично всі судді в даний час є членами адвокатури [6, с.311].

На думку деяких науковців, на сучасному етапі розвитку громадського суспільства адвокатурі протистоїть держава в особі державного апарату [7, с.180]. Слід зауважити на тому, що ця думка ґрунтується на змішанні різних державно-правових понять: держава, уряд, чиновник. Дійсно, адвокату постійно доводиться вступати в протистояння з державними службовцями, чиновниками, які в масовій свідомості й уособлюють конкретну державу [8, с.11].

С.А. Деханов зазначив, що «здорова» адвокатура, яка основує свою діяльність на законі, не може бути опозиційною інституту держави, державної влади. Опозиційною – уряду щодо тактики та стратегії проведення зовнішньої або внутрішньої політики - так; опозиційної некомпетентному чиновнику – так; опозиційної держави – ні [5].

Діяльність адвокатури та держави спрямована на єдино значиму мету – захист прав і свобод людини і тому не може бути протиставлена одна іншій. Так, як і держава, адвокатура здійснює свою діяльність на основі Конституції України, відповідно до якої вищою конституційною цінністю оголошені права і свободи людини та громадянина, а їх захист – обов'язок держави. Тому відносини адвокатури й державної влади в суспільстві повинні носити рівноправний характер.

Держава, яка визначає себе як правова, має бути зацікавлена в тому, щоб адвокатура була високопрофесійним інститутом. Держава повинна забезпечувати незалежність адвокатури й доступність юридичної допомоги; сприяти здійсненню заходів щодо підвищення кваліфікації адвокатів, вживати заходів щодо захисту адвокатів від переслідувань, необґрунтованих обмежень їх професійної діяльності [9, с.231].

Таким чином, опозиція адвокатури й держави неможлива, а стосунки між ними мають розвиватися лише як партнерські, що передбачає відсутність підпорядкованості один одному, наявність кореспондуючих прав і обов'язків, взаємодії відповідальності за порушення умов партнерської взаємодії.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. - №30. -Ст.141.
2. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» // Відомості Верховної Ради України. – 2013. - №27. - Ст.282.
3. Подоляка А.М. Захист прав і свобод громадян засобами адвокатури / А.М. Подоляка // Форум права. – 2009. - №1. – С.429-433.
4. Либанова С.Е. Российская адвокатура – правозащитный профессиональный независимый институт гражданского общества в механизме обеспечения конституционных прав и свобод / С.Е. Либанова // Механизм реализации и защиты прав личности: Материалы VIII Межрегиональной научно-практической конференции (27 ноября 2009 года.) – Екатеринбург, 2010. - С. 189-196.
5. Деханов С.А. Адвокатура, гражданское общество, государство [Електронний ресурс] / С.А. Деханов. - Режим доступу: <http://base.garant.ru/5126972/>.
6. Бернам В. Правовая система США / В.Бернам. – М.: Новая юстиция, 2006. – 1216с.
7. Хазипова Х.М. Место адвокатуры в современном Российском обществе/ Х.М. Хазипова // Вестник Удмурдского университета. – 2007. - №6. – С. 179-183.
8. Марченко М.Н. Взаимодействие государства и гражданского общества: вопросы теории / М.Н. Марченко // Государство и гражданское общество: правовые проблемы взаимодействия : Сб. статей Международного НПК г. Туапсе. – Туапсе: Изд-во ТГУ, 2007. – С.11.
9. Козьмїних А.В. Адвокатура як інститут громадянського суспільства в сучасній науці / А.В. Козьмїних // Актуальні проблеми політики : зб. наук. праць / ОНЮА. – Одеса : Фенікс, 2009. – Вип.36. – С. 228 – 235.

СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ ПОРІВНЯНО ІЗ США ТА ЗАРУБІЖНИМИ КРАЇНАМИ

Савченко А. В.,

студент V курсу юридичного факультету

Сумського державного університету

Наукові керівники: Куліш А. М.

професор, д.ю.н., Заслужений юрист України, декан юридичного факультету

Сумського державного університету

Гаруст Ю. В.

д.ю.н., доцент кафедри АГПФЕБ юридичного факультету Сумського

державного університету